

INGEZONDEN.

DE EENHEID DER ZOOGDIERTUBERCULOSE.

Dr. DE JONG heeft in een lijvig verslag aan den Minister van Waterstaat, door een aantal proeven op grootere dieren vooral runderen, het bewijs geleverd, dat men deze dieren door inspuiting van tuberkelbacillen, zoo van rund als van mensch, wel degelijk tuberculeus kan maken. Men kan na kennisneming zijner proeven niet langer aan die mogelijkheid twifelen: wat aan KOCH niet gelukt is is aan DE JONG gelukt.

Maar DE JONG vleit zich ten onrechte, dat hij daarmede de identiteit van runder- en menschentuberculose en de gevaarlijkheid voor den mensch der rundertuberculose zou hebben bewezen. Het eerste is natuurlijk onmogelijk zoolang de zelfstandigheid der bacteriën, de individualiteit der species niet vaststaat, zoolang men niet met zekerheid de verhouding kent tusschen den z.g. echten tuberkelbacil eenerzijds, die der vogeltuberculose en de pseudo-tuberkelbacillen, om nu maar niet van de overigen te spreken, anderzijds. Om de gevaarlijkheid voor den mensch van den tuberkelbacil van het rund te bewijzen, daartoe waren DE JONG's proefnemingen allerminst geschikt. Deze waren er toch op aangelegd om de proefdieren per se tuberculeus te maken; daarom werd de intraveneuse injectie, de zekerste weg, gekozen, daarom werden kolossale hoeveelheden $\frac{1}{2}$ cM³ centrifugaat en meer ingespoten. Maar DE JONG heeft geheel voorbijgezien dat de vraag, of men door overdreven inspuitingen van tuberkelbacillen van den mensch een rund tuberculeus kan maken, een geheel andere is dan de vraag, of tuberculeuse runderen voor den mensch gevaarlijk zijn. Injectie en infectie zijn nu eenmaal twee verschillende zaken. Hij, die de mogelijkheid van infectie wil aantoonen, behoort den gang van dat proces zoo nauwkeurig mogelijk na te bootsen, maar niemand kan meenen dat DE JONG, die op eens milliarden tuberkelbacillen in het bloed spoot, dat gedaan heeft. Nu is het niet te ontkennen, dat KOCH die fout ook begaan heeft, maar voor zoover ik daarover kan oordeelen niet in die mate en als men de vraag stelt, wie de natuurlijke infectie nog het best heeft nagebootst, KOCH die een negatief of DE JONG die een positief resultaat heeft bereikt, moet het antwoord ten gunste van den eersten uitvallen. Op mij maken dergelijke proefnemingen echter den indruk alsof men bijv. het nadeel van koperen keukengereedschap wilde bewijzen door koperzouten in het bloed in te spuiten. Het spreekt van zelf, dat, zelfs indien DE JONG bewezen had dat de tuberkelbacil van den mensch het rund kan infecteeren, daardoor het omgekeerde nog niet bewezen zou zijn.

Dat dit onderzoek van DE JONG, dat alle blijken draagt van nauwgezetheid en degelijkheid, geen grooter resultaat heeft gegeven, lag uitsluitend aan het stellen der vraag. Blijkbaar was DE JONG het slachtoffer van de overtuiging, dat er maar één enkele specifieke tuberkelbacil bestaat. Zijn dogmatisch standpunt blijkt uit verschillende uitlatingen. Zoo zegt hij pag. 114 „wij weten dat tuberculose bij den mensch meestal is een inhalatie-tuberculose”, juister zou geweest zijn als hij gezegd had dat wij dat in het geheel niet

weten, maar dat het door velen geloofd wordt. Zoc zegt hij verder: de „verbreiding van tuberculose onder het vee geschiedt bijna regelmatig door inademing der tuberkelbacillen in de lucht der stallen aanwezig” en al drukt hij dit cursief en voegt hij er aan toe „daaromtrent bestaat geen verschil van meening meer” neemt zulks toch niet weg, dat niemand daar iets van weten kan en men dit eenvoudig zonder opzettelijk onderzoek heeft aangenomen. Op die wijze argumenteerend zouden die kostbare proefnemingen zelf ook wel achterwege hebben kunnen blijven. Maar met aannemingen en gelooven maakt men nu eenmaal geen wetenschap en de eisch is gewettigd, dat men bij een dergelijk onderzoek slechts mag uitgaan van werkelijk beproefde feiten en zich, wat het te verkrijgen resultaat betreft, op een agnostisch standpunt moet weten te plaatsen. Ik kan het slechts betreuren, dat het den Heer DE JONG niet mogelijk geweest is zulks te doen. Ik moet mij onthouden van een verdere bespreking van dit overigens zeer belangrijk verslag en zulks overlaten aan hem aan wien de Redactie de bespreking zal opdragen. Ik heb echter gemeend waar DE JONG mij herhaaldelijk citeert en zelfs pag. 111 schrijft „dat mijn meening haar nuttige zijde gehad heeft” deze opmerkingen als protest tegen het door hem gebruikte perfectum, te mogen publiceeren.

Groningen.

A. P. FOKKER.

Geachte Redactie!

Hetzij mij vergund een kleine opmerking te mogen maken naar aanleiding van het ingezonden stuk van de Redactie van het *Geneeskundig Jaarboekje* in het nummer van 11 Oct. van dit *Tijdschrift*.

Daarin haalt de Redactie o. m. een zinsnede aan uit een brief van Dr. BRUINSMA, luidende: Art. 1*) der wet van 1 Juni 1865 (*Stsbl.* n°. 60) zegt: „alleen de geneeskundige mag *binnen de grenzen zijner bevoegdheid* in het openbaar aankondigen, dat hij de geneeskunst uitoefent of een titel voeren, die hem aan het publiek als geneeskundige aanwijst”. Wie dus de bevoegdheid heeft, laat Dr. BRUINSMA hierop volgen, mag een titel voeren *onverschillig welken*, die hem als geneeskundige aanwijst: „dokter”, „doctor”, enz. Dit „onverschillig welken” is echter een onjuistheid, aangezien de wet wel degelijk opgeeft welken titel men *mag* voeren. In de wet toch van 25 Dec. 1878, *Stsbl.* n°. 222, aangevuld bij de wetten van 28 Juni 1881, *Stsbl.* n°. 103, 26 Oct. 1889, *Stsbl.* n°. 137 en 12 Dec. 1892, *Stsbl.* n°. 261, wordt bepaald bij Art. 19: Aan ieder, die aan het examen voldaan heeft, wordt een diploma uitgereikt, dat hem het recht geeft om den *titel* te voeren:

- a. in het geval van Art. 2, van *arts*;
- b. in het geval van Art. 8, van *tandmeester*;
- c. in dat van Art. 11, van *apotheker*.

Hieruit blijkt dus ten duidelijkste dat het een arts niet vrij staat een titel te voeren „onverschillig welken”, „dokter”, „doctor”, enz. zooals Dr. BRUINSMA aangaf.

Dat ook nog zoovele *tandmeesters* zich onwettig met den titel van *arts* tooien

*) Lees: Art. 3.